

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

41. An pro fructu sibi competenti possit Sacerdos accipere aliud stipendium pro Missa dicenda? Ex quo deducitur in praxi hoc non esse admittendum ex eo quod pro actione dubia quis acciperet ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

addo Gaudentium in Rubricis Missalis p. 3. rit. 12. n. 29. Dico igitur non posse Sacerdotem pro vna Missa duplicatum stipendium accipere, applicando v. g. vini fructum Missæ medium, & alteri fructum Missæ sibi proprium, cui ipse renunciat, & cedit. Et hanc sententiam tenet nouissimè Peric. de offic. Sacerd. lib. 2. dub. 2. n. 102. & contrariam damnat.

RESOL. XLI.

An pro fructu sibi competenti possit Sacerdos accipere aliud stipendium pro Missa dicenda?

Ex quo deducitur in praxi hoc non esse admittendum ex eo, quod pro actione dubia quis acciperet stipendium certum: nec illi suffragatur fides.

Et notatur, quod Sacerdos, qui tenetur in aliqua Ecclesia celebrare pro cultu illius, vel commoditate populi tantum absque obligatione applicandi Sacrificiū, non potest pro illius applicatione aliud stipendium accipere.

Item queritur, an in graui necessitate Sacerdotis, cui nequeat aliter occurrere, liceat plura stipendia in ista vniuersa Missa recipere pro sufficienti vna clericalis sustentatione?

Et an qui pluribus debet Missam non ex stipendio accepto, sed ex liberali promissione, possit vnica Missa pluribus satisfacere?

Ex quibus sequitur, quod si in aliqua Religione est consuetudo, vel statutum, quod ex benivolentia, vel gratitudine erga amicos Fundatoris, Protectoris, Benefactoris, necessitatum communium, Regni, Ciuitatis, aut Communitatis, & etiam ex Regula pro defunctis, &c. dicantur aliquot Missæ, potest nihilominus Sacerdos stipendium accipere ab alio, & illi Sacrificium applicare.

Et an peccet mortaliter Sacerdos, qui differret per tempus notabile dicere Missas pro eo, à quo accepit stipendium, pro quo curiosus casus in §. penult. huius Res. inuenitur.

Et tandem docetur Sacerdotem non posse applicare Missas coniunctim, & in confusa, vel associatas, sed debere dicere Missas pro singulis, &c. Ex p. 11. tr. 7. & Misc. 7. Res. 27.

§. 1. Nouissimè affirmatiuè respondet P. Thom. Hurtadus tract. 2. disp. 4. resol. 171. cum seq. & ex eadem Religione P. Remig. in sum. tr. 5. disp. 4. §. 7. n. 2. vbi sic ait, [El fruto de las misas es de tres modos; El primero es el fruto general, y es el que la Iglesia aplica à todos los fieles vivos y difuntos: El segundo es el fruto medio, y es el que responde à aquello por quienes se ofrece la Missa: El tercero es special, que responde al Sacerdote, como ministro publico]

2. [Conforme esta doctrina enseñan, que no obstante el decreto, puede el Sacerdote pobre recibir por vna Missa mas stipendios ofreciendo por el vno el fruto medio, y por el otro el valor que corresponde al Sacerdote, porque es de la misma calidad que el fruto medio; y como dixè el Padre Leandro de mayor satisfacion: Quia Sacerdos celebrans dixè proximior est sacrificio omni alio pro quo medium fructum applicat.] Ita ille; qui vt vides hanc sententiam tanquam probabilem admittit, & illam P. Hurtadus asserit non paruum solatium afferre pauperibus Religiosis, & aliis.

3. Sed ego puto prorsus nec à Religiosis, vel aliis illam minimè in praxi deducendam esse, & præter Eminentiss. Lugo, & alios Doctores, quos alibi adduxi, nouissimè negatiuam sententiam tenet Ioan. de Soria in epilogo summarum p. 2. tr. 1. sect. 5. disp. 2. §. cir-

Alibi in tribus precedentibus resol. & in resol. seq. §. Et

ca stipendium, vbi sic ait; Potest etiam partem sacrificij sibi conuenientem alteri applicare, non tamen tanquam pro integro sacrificio, sed vt pro vnacerta, sed contrarium nunc omninò tenendum propter decreta Urbani VIII. Idem etiam docet me citato Patre Franciscus Lugo de Sacram. l. 5. cap. 12. q. 4. n. 31. & ex eadem Societate nominatim contra Hurtadum Doctissimum Bardi in Selectis l. 10. q. 12. num. 6. cum seq. Itaque etiam secluso decreto Urbani VIII. puto contrariam sententiam non esse sustinendam, num incertum, & controuersum est apud Doctores, nam valeret iste personalis vnus integræ Missæ, pro qua celebranda datur integrum stipendium, & quamuis Marchinus loc. cit. dicat, valorem hunc esse æqualem valori medio, hoc tamen, vel non probat, vel inefficaciter probat diuinando. Sed dato, & concessio, esse veram contrariam sententiam spectandum rem ipsam secundum se, nihilominus post decretum S. Congregationis sustineri non potest; nam in primo Paragrapho, S. Congregatio prohibet ne accipiatur plura stipendia pro iisdem Missis celebrandis, quæcumque exigas sit elemosyna, siue etiam Sacerdos acciperet ab vnâ, siue à pluribus personis, & declarat accipientem non satisfacere suæ obligationi, peccare mortaliter, & ad restitutionem teneri; ex hoc decreto duo colliguntur, quæ confirmant vtramque conclusionem superius à me positam. Primum enim prohibet Pontifex pluralitatem stipendiorum pro eadem Missa; & ideo prohibitio ista confirmat secundam conclusionem, per quæ dixi post publicationem huius decreti sustineri non posse priorè sententiam; neque valet dicere per hoc decretum prohiberi: ne idem Sacrum pro multis celebraretur, pro quibus ratione stipendij ex iustitia tenetur Sacerdos Missam applicare; non autem prohiberi quin valor personalis alteri applicetur; & ab eodem aliud stipendium recipiatur: non valet inquit hoc dicere, cum quia dubium est num talis valor possit in alium transferri, vt supradictum est, tum etiam quia si posset transferri, & id esset licitum, Pontifex non prohibuisset absolute pluralitatem stipendiorum pro eodem Sacro, sed declarare debuisset sumi non posse pro applicatione eiusdem valoris siue specialissimi, aut personalis: sed cum absolute prohibere pro eadem Missa pluralitatem stipendiorum, intelligi debet, quod prohibitio feratur in Missa secundum omnem valorem, quem continet, & alteri applicari potest. Et hæc omnia docet Bardi, & Lugo locis citatis.

4. Probatur secundò conclusio, quia incertum est, an valor iste personalis etiam triplicatus, adæquet valorem vnus integræ Missæ, pro qua celebranda datur integrum stipendium, & quamuis Marchinus loc. cit. dicat, valorem hunc esse æqualem valori medio, hoc tamen, vel non probat, vel inefficaciter probat diuinando. Sed dato, & concessio, esse veram contrariam sententiam spectandum rem ipsam secundum se, nihilominus post decretum S. Congregationis sustineri non potest; nam in primo Paragrapho, S. Congregatio prohibet ne accipiatur plura stipendia pro iisdem Missis celebrandis, quæcumque exigas sit elemosyna, siue etiam Sacerdos acciperet ab vnâ, siue à pluribus personis, & declarat accipientem non satisfacere suæ obligationi, peccare mortaliter, & ad restitutionem teneri; ex hoc decreto duo colliguntur, quæ confirmant vtramque conclusionem superius à me positam. Primum enim prohibet Pontifex pluralitatem stipendiorum pro eadem Missa; & ideo prohibitio ista confirmat secundam conclusionem, per quæ dixi post publicationem huius decreti sustineri non posse priorè sententiam; neque valet dicere per hoc decretum prohiberi: ne idem Sacrum pro multis celebraretur, pro quibus ratione stipendij ex iustitia tenetur Sacerdos Missam applicare; non autem prohiberi quin valor personalis alteri applicetur; & ab eodem aliud stipendium recipiatur: non valet inquit hoc dicere, cum quia dubium est num talis valor possit in alium transferri, vt supradictum est, tum etiam quia si posset transferri, & id esset licitum, Pontifex non prohibuisset absolute pluralitatem stipendiorum pro eodem Sacro, sed declarare debuisset sumi non posse pro applicatione eiusdem valoris siue specialissimi, aut personalis: sed cum absolute prohibere pro eadem Missa pluralitatem stipendiorum, intelligi debet, quod prohibitio feratur in Missa secundum omnem valorem, quem continet, & alteri applicari potest. Et hæc omnia docet Bardi, & Lugo locis citatis.

5. Dico igitur sententiam Hurtadi, & aliorum esse refellendam, nec in praxi deducendam, quia iuste non potest accipi pro re, vel actione dubia pretium, vel stipendium certum, sed quamuis sit probabiliter competere celebranti talem fructum specialissimum, & hunc aliis applicari posse, tamen vtrouque dubium est, cum à multis probabiliter negetur. Incerta simul est quantitas talis fructus, an. si adæquet fructum medium. Non ergo potest certum stipendium accipi pro applicatione fructus ita dubij. Vnde solentur argumenta contrariæ sententiæ, quæ solentur Romæ ab omnibus Ministris huius Curie detestari, & meritò quidem. Et ided infert Bardi vbi sup. à Sacerdote refarciendum damnus illam illam iis à quibus plures elemosynas recepit pro iisdem Missis, & hoc

vel restituendo excessum supra legitimum stipendiū, vel celebrando alias Missas, easque applicando personis illis, à quibus plura accepit stipendia pro quantitate stipendiorum, neque dicto Sacerdoti suffragatur bona fides, quia nolo eum teneri solum ratione rei acceptæ iam consumptæ, secundum quam forsitan non est factus ditior, sed volo illum teneri ratione contractus innominati, do ut facias, hoc est, do elemosynam, ut pro illa facias Sacram: bona autem fides non tollit obligationem illam quæ reperitur in contractibus, ut omnes fatentur.

6. Hanc verò quæstionem hęc pertractare iterum volui, ne Lectores nixi auctoritate amiciissimi P. Bardi, vel P. Hurtadi, me pro affirmatiua sententia in posterum adducant, ut ipsi non bene fecerunt, nam licet ego olim in illam inclinauerim, tamen postea, ut optime obseruat P. Lugo, *vbi sup.* negatiuam sententiam mordicus docui in p. 5. r. 1. a. *refol. 45.* & p. 6. r. 6. *ref. 8.* nec enim pudet in meis operibus dissentire ab aliqua sententia quam doceram, exemplo D. Augustini, & omnium Magistrum D. Thomæ; idem fecit Sanchez retractando se, & mutando plures sententias in summa, quas de matrimonio docuerat. Idem fecit Rodriguez, Portel, ipse Suarez, & Vasquez.

7. Rectè itaque ex eadem Societate P. Franciscus Amicus, qui inter Theologos ætatis nostræ prima subellia obtinuit, sic asserit in *cur. Theol. tom. 7. disp. 33. sect. 12. n. 385.* Hoc tamen constanter, ac fideliter pronuncio, me nunquam affectu impugnandi, sed studio inquirendi veritatem, & Authores legisse, & sententias examinasse, quo fit, ut non semel, vel ex assidua Doctorum lectione, vel ex publica, & frequenti disputantium concertatione, vel ex diuturna, ac sedula mentis commentatione, quasi de tenebris oborta luce eandem sententiam, quam semel, ut veram statuimus, bis, aut ter mutauerimus, eligentes potius mutabiles videri, quam cum præiudicio agnitæ veritatis pertinaces haberi. Ita ille, & ego.

8. Nota hic obiter, quod Sacerdos, qui tenetur in aliqua Ecclesia celebrare pro cultu illius, vel communitate populi tantum absque obligatione applicandi sacrificium, non potest pro illius applicatione aliud stipendium accipere; sed contrarium non est improbabile etiam post decreta Urbani VIII. Ita Sorius, *vbi sup.* & alij.

9. Item, quia iuxta probabilem sententiam, quam amplectuntur Angelus, Syluester, Nauarrus, quos sequitur Lessius *lib. 2. cap. 12. num. 71.* Nauarra *lib. 3. c. 1. n. 375.* Filliucius *tract. 2. 1. 43.* licet etiam probabiliter in valde graui Sacerdotis necessitate, cui nequeat aliter occurrere, plura stipendia iusta vnus Missæ recipere pro sufficiente vitæ clericæ sustentatione. Nec decreta Cardinalium anni 1625. loquuntur in hoc casu, cum non intendant iuri naturali derogari. Ita P. Lugo *vbi supra n. 688.* Sed in hoc puto procedendum esse cum magna cautela, ne Sacerdos paret se esse in graui necessitate, in qua non est, nec aliter huic necessitati occurrere posse, nisi sumendo duplicatum stipendium, ideo in facti contingentia omnia bene perpendat, & cum viris Doctis, & piis statum suum consulat. Alibi etiam à nobis dictum est, quod qui pluribus debet Missam non ex stipendio accepto, sed ex liberali promissione, potest vnica Missa pluribus satisfacere, quod nouissime docet Ioan. Sorius *loco citato*, nec hoc prohibitum esse in decretis Urbani, quæ solum loquuntur, quando Missa debetur ex iustitia multis ratione multiplicis stipendij recepti. Vide Thomam Hurtadum *vbi supra n. 178. cum seq.* & tandem sic ait; Decretum autem, consuetudo, aut lex solum prohibet eandem Missam dicere pro multis, pro quibus ex iustitia tenetur offerre ratione stipendij

accepti, hæc enim lex solum taxat pro Missis dicendis stipendium: non verò prohibet quòd offeratur pro aliis ex promissione, liberalitate, & misericordia. Quare opinio Thomistarum de infinitate valoris sacrificij Missæ, non solum theoreticè, & speculatiuè est vera, sed etiam practicè quantum ad obligationem pro aliis multis, dummodo non fit ex accepto stipendio. Quare maximè fauorabilis est animabus Purgatorij, pro quibus ex æquo potest offerri, ac pro illo, qui stipem donat; & potest contingere, quod in illo pro quo offertur ex gratitudine maiorem fructum causet, quam in alio, qui stipendium dedit, quia in illo maior est deuotio, iuxta cuius mensuram causatur fructus satisfactionis. Ita Hurtadus.

10. Hinc sequitur, quod si in aliqua Religione est consuetudo vel statutum, quod ex beneuolentia vel gratitudine erga amicos fundatoris, protectoris, benefactoris necessitatum communium Regni, Ciuitatis, aut Communitatis dicantur aliquot Missæ: potest nihilominus Sacerdos stipendium accipere ab alio, & illi applicare sacrificium.

11. Vnde Remigius *vbi supra n. 3.* dicit, [Es tambiè muy prouable, que los Religiosos que estan obligados por la Regla y constituciones de la Orden, dezir Missa por los difuntos della, pueden ofrezca la Missa por otro de quien han recibido el stipendio.]

12. Nota etiam hic, quòd peccat mortaliter Sacerdos, qui nimium differre dicere Missam pro eo, à quo accepit stipendium; tempus notabile, ego alibi cum multis Doctoribus existimari esse spatium ultra mensem, Leander existimat spatium ultra tres, at magis latè loquitur Hurtadus *vbi supra refol. 18. n. 203.* puto tamen hanc materiam non esse ampliandam, sed potius restringendam: nam si huiusmodi Missæ dici iubeantur causa impetrationis, ut puta pro aliqua necessitate, notabiliter dilata damnum spirituale, vel temporale importare possunt; si verò ratione satisfactionis, præcipuè animarum Purgatorij, tunc etiam plana est iniquitas, cum eas acerbissimis doloribus cruciatas debito à se suffragio differat liberare. Et Marchinus putat quòd Sacerdos tenetur restituere elemosynam acceptam, si Missa celebranda erat pro beneficio aliquo temporali impetrando, & ob culpabilem eius moram, vel nullo modo, vel segnius est impetratum; violatio enim iustitiæ obligationem parit restituendi. Sed huic sententiæ, non adhaeret Pater Hurtadus *loco citato n. 198.*

13. Et tandem nota, quod aliqui, quos citat & sequitur noster Alphonsus de Leone *quest. 7. sect. 10.* & *quest. 8. sect. 16. de Capellanis*, asserunt debere Sacerdotem sigillatim, ac distinctè dicere singulas Missas pro singulis, qui petierunt illas. At Bonacina *de Sac. Euchar. q. 11. sect. 17. §. admittunt*, posse Missas applicari coniunctim, & in consulo. Si nimirum Sacerdos qui recepit à quatuor personis quatuor stipendia, dicat totidem Missas pro cunctis, ita ut singulae pro rata profint omnibus; dum omnes Missæ dicantur intra latitudinem temporis concessi. Ego autem existimo hanc secundam sententiam in rigore sufficere; prima tamen magis mihi placet, & eius modus accommodatior, & vsitator est.

RESOL. XLII.

An Sacerdos possit directè offerre sacrificium Missæ pro aliquo Infideli, Turca, Hebræo, Carbecumeno, &c. & ab illis accipere consuetum stipendium? Et docetur Sacerdotem non posse accipere stipendium pro Missa dicenda, & applicare fructum Missæ ipsi Sacerdoti

Sup. conten- to in hoc. & seq. §. supra in Ref. 13. §. Nota vero ad medicū, vti. Vnde ex his, & lege infra ref. 147. in fine.

Alibi infra in Ref. 47. & in alia eius not.

DN. ...